

YENİMAHALLE
Rehberlik ve Araştırma Merkezi
1991

AMERİKAN PSİKIYATRI BİRLİĞİ'NİN YAYIMLADIĞI KILAVUZA (DSM-V'E) GÖRE OTİZM, "OTİZM AÇILIMI KAPSAMINDA BOZUKLUK" OLARAK ADLANDIRILIP, İKİ ALANDAKİ YETERSİZLİKLE KENDİNİ GÖSTERMEKTEDİR (APA, 2013):

1) Toplumsal İletişim ve Etkileşimde Güçlükler

- İlişki kurma ve sürdürmede zorlanma
- Göz kontağı kuramama
- Duyguları ifade edememe
- Etkileşim başlatma ve sürdürmede zorlanma

2) Sınırlı-Yineleyici Davranış Örüntüleri (Tekrarlayıcı Davranışlar)

- Basmakalıp ve tekrarlayıcı motor hareketler
- Aynılıkta ısrar, rutine sıkı bağlılık
- Sınırlı ve yoğun ilgi alanı
- Duyusal az veya çok uyarılma

OTİZM NEDİR?

Otizm, belirtileri yaşamın ilk yıllarında ortaya çıkan ve yaşam boyu devam eden, etkileşim ve iletişim alanında belirgin gecikme ve sapmalar ve kısıtlayıcı ilgi alanları ile kendini gösteren karmaşık nörogelişimsel bir farklılıktır.

OTİZMLİ ÇOZUKLAR TEMEL ANLAMDA:

- Kişilerarası iletişimde sorun yaşarlar.
- Çocukların sosyal ilişkileri ve sosyal gelişimi diğer çocuklardan farklıdır
- Çocuğun ilgi alanları, faaliyetleri kısıtlı ve yineleyicidir.

ERKEN TANI

Otizimde erken tanı çok önemlidir. Bunun için en büyük görev anne babalara düşmektedir. Çocuğunuzun gelişimi hakkında herhangi bir endişeniz varsa aşağıdaki listeden yararlanabilirsiniz. Bu gelişim listesi bir çocuğın gelişimini ölçmek için kılavuz olarak kullanılabilir.

12 AY SONUNDA

- Diğer insanların yüz ifadelerine dikkatle bakıyor mu?
- Annesine ya da bakıcısına gülümsüyor mu?
- Yeni yüzlerden korkuyor ya da gülümsüyor mu?
- Yabancı insanlar kucağına alınca tepki vermiyor mu?
- Bazı yüz ifadelerini taklit ediyor mu?
- Gözü ile nesnelere hareketlerini izliyor mu?
- Ses ve sözcükleri taklit etmeye çalışıyor mu?
- Kendi adına tepki veriyor mu?
- Ağızından birkaç kelime çıkıyor mu?
- Sesin geldiği yöne başını çeviriyor mu?
- Yardımsız oturup en azından sıralayabiliyor ya da mobilyalara tutunarak ayağa kalkabiliyor mu?
- Gerekteğinde bay bay diye el sallıyor mu?

Yukarıdaki soruların çoğuna cevabınız HAYIR ise

**KAYNAK: Aydın, A.-Kınacı, C.
Otizme Çözüm Var!**

12 AY SONUNDA

- Yatarken genellikle kendiliğinden karnının üstüne yatıp bacaklarını çekiyor mu?
- Yüksek seslere tepkisi çok mu fazla?
- Kabızlık ya da ishal sorunu var mı?
- Aşı sonrası reaksiyonları ağır mı seyrediyor?
- Yeme sorunu var mı?
- Çok uykusuz veya huysuz mu?
- Yaşıtlarına göre fazla sessiz ve sorun çıkarmayan bir çocuk mu?
- Televizyonda müzik kliplerini seyredirken adeta hedefe kilitleniyor gibi mi?
- Genelde aynı nesnelere mi takıntısı var?
- Nesnelere ya da parmaklarına gözlerini dikip uzun süre bakıyor mu?
- Bazı nesnelere dokunmayı reddediyor mu?
- Boş ve dalgın bakışları var mı?
- Ağrıya dayanıklı mı?

Yukarıdaki soruların çoğuna cevabınız EVET ise

18 AY SONUNDA

- 18 aylıkken hala yardımsız yürüyemiyor mu?
- Parmak ucunda yürüyor mu?
- Konuşmıyor ya da birkaç kısa cümle kuramıyor mu?
- Nesnelere ya da parmaklarına gözlerini dikip uzun süre bakıyor mu?
- Boş ve dalgın bakışları var mı?
- Ağrıya dayanıklı mı?
- Nesnelere ya da insanları sıraya dizme huyu var mı?
- Kişilere veya eşyalara zaman zaman gözünün ucu ile bakma davranışı var mı?

Yukarıdaki soruların çoğuna cevabınız EVET ise

24 AY SONUNDA

- Tek başına veya mobilyalara tutunarak yürüyebiliyor mu?
- Yürürken tekerlekli oyuncaklarını itebiliyor mu?
- Eylemleri taklit edebiliyor mu?
- Diğer çocuklarla oynuyor mu? Çocuklar gruplaştığında aralarına katılıyor mu?
- Evdeki telefon vb basit eşyaların işlevini biliyor mu?
- Hayali oyun oynayabiliyor mu?

Yukarıdaki soruların çoğuna cevabınız HAYIR ise

36 AYLIKKEN

- 4-5 kelimeli cümleler kurabiliyor mu?
- Bütün cümleleri ve talimatları anlayıp uygulayabiliyor mu?
- Nesnelere şekil ve renklerini ayırabiliyor mu?
- Merdiveni kolay çıkabiliyor mu?
- Koşabiliyor mu?
- Topa vurabiliyor mu?

Yukarıdaki soruların çoğuna cevabınız HAYIR ise

- Cümle kuramıyor ya da söylenenleri anlamıyor mu?
- Talimatları yerine getiremiyor mu?
- Anne yada birinci derece bakımını üstlenen kişilerin ayrımını yapamıyor mu?
- Diğer çocuklarla ilişki kurmuyor mu?

Yukarıdaki soruların çoğuna cevabınız EVET ise

**EN KISA ZAMANDA BİR PROFESYONELE
DANIŞMALISINIZ!**

**OTİZMİN
SINIFLANDIRILMASI
DSM-5' TE OTİZM
SPEKTRUM
BOZUKLUKLARININ
DERECELENDİRİLMESİ**

**DÜZEY 1: Destek
Gerekir...**

Bu kategoride olan çocuklar toplumsal etkileşimleri başlatmakta güçlük çeker ve başkalarından gelen toplumsal ilişki kurma yaklaşımlarına karşı sıra dışı ya da başarısız tepkiler verebilir.

**DÜZEY 2: Önemli Ölçüde
Destegi Gerekir...**

*Bu kategoride olan çocuklar sözel ve sözel olmayan toplumsal iletişim becerilerinde, destek gördüğü sırada bile toplumsal bozukluklar gösterebilir.
Bşkalarından gelen toplumsal ilişki kurma yaklaşımlarına ise çok az tepki ya da olağandışı tepkiler verebilir.*

**DÜZEY 3: Çok Önemli
Destegi Gerekir...**

Bu kategoride olan çocuklar sözel ve sözel olmayan toplumsal iletişim becerilerinde ağır eksiklikler gösterebilir. Bu çocuklar çok sınırlı bir biçimde toplumsal etkileşim başlatır ve başkalarından gelen toplumsal ilişki kurma yaklaşımlarına çok az tepki gösterebilir.

